

Kỹ thuật nuôi thả kiến vàng trừ sâu hại cây ăn trái

Nuôi kiến vàng để phòng trừ một số sâu hại phổ biến trên cây ăn trái.

Kiến vàng là một loại côn trùng đã có từ rất lâu. Nhiều nhà vườn đã thấy lợi ích của kiến vàng trong các vườn cây ăn trái. Tuy nhiên, nông dân chưa biết rõ vai trò của kiến vàng, là một loại thiên địch giúp nông dân tiêu diệt sâu rầy, bảo vệ cây trồng mà không cần sử dụng thuốc hóa học.

Hiện nay, nhu cầu sử dụng trái ngon và sạch (không có dư lượng thuốc bảo vệ thực vật), ít sử dụng hóa chất đang càng ngày càng lớn. Vì thế, phục hồi việc nuôi kiến vàng trên vườn cây ăn trái để hạn chế sự gây hại của một số sâu hại chính là rất cần thiết.

Kiến vàng có tên khoa học là *Oecophylla smaragdina*, thuộc Bộ cánh màng *Hymenoptera*, Họ *Formicidae*. Kiến vàng có khả năng tấn công nhiều loại sâu hại phổ biến trên cây ăn trái.

Kiến vàng có 3 dạng cá thể: Kiến thợ (nhỏ và lớn), Kiến đực và Kiến chúa. Kiến thợ lớn quản lý cùng nhau và đảm nhận việc xây tổ; trong khi đó thì việc quản lý những ấu trùng và di chuyển chúng qua lại được đảm nhận bởi những Kiến thợ nhỏ. Không phải tổ nào cũng có Kiến chúa, chỉ có một số tổ có Kiến chúa, có tổ có tới trên 90 Kiến chúa. Mật số Kiến thợ tăng cao vào tháng 3 & 4 có thể do có một vài cơn mưa đầu vụ, cây cối đâm chồi, hấp dẫn một số côn trùng đến gây hại đủ thức ăn cho Kiến vàng. Với nguồn thức ăn này, mật số Kiến thợ gia tăng nhanh và khi mật số kiến trong tổ quá cao thì kiến chia đàn để xây dựng đàn mới hoặc tổ mới. Thời gian này cũng là thời điểm phân đàn rõ rệt nhất và cũng là thời điểm tạo đàn mới lý tưởng nhất. Thời gian thả Kiến vàng vào vườn tốt nhất là trong tháng 9 và 10, vì vào thời điểm này tổ kiến có Kiến chúa.

Cách nuôi thả kiến vàng trong vườn:

Nên thu thập các ổ kiến lá còn xanh, có độ to trung bình từ 20 cm trở lên, cấu tạo bởi 2 lớp lá, vì thường các tổ này dễ có Kiến chúa hơn.

Kiến hôi diệt Kiến vàng nên phải diệt Kiến hôi trước khi thả Kiến vàng. Kiến vàng mới và Kiến vàng có sẵn trên cây cũng xung khắc nhau, chúng sát hại lẫn nhau và trong lúc "chiến đấu" chúng tiết ra chất acid formic làm cho cành cây bị râm vỏ sau đó khô đi và bị chết; nên phải diệt chúng trước khi thả kiến mới. Nếu không diệt được hết Kiến cũ thì phải thả Kiến mới từ trên xuống để Kiến mới xua đuổi Kiến cũ xuống dưới gốc cây.

Để tránh kiến đánh diệt lẫn nhau, khi thu thập tổ kiến, nên thu thập các tổ cùng một cây và để vào cùng một túi để các tổ kiến này cùng một nhóm. Kiến chúa, kiến đực và kiến thợ đều có mật số cao nhất từ tháng 7 đến tháng 10, đây cũng là thời điểm thích hợp nhất để thu thập tổ kiến thả vào vườn mới. Thả ít nhất 2 tổ đặt vào các cháng ba, cháng tư của cây. Cần phải cho Kiến vàng ăn thêm bằng cách treo ruột gà, vịt, đầu cá... lên cây, nhất là trong mùa khô thiếu thức ăn kiến sẽ bỏ đi, nhưng không cho ăn thường xuyên, chỉ cho ăn vài ba tháng một lần vì cho ăn nhiều kiến sẽ làm biếng không di chuyển và đi săn mồi. Để kiến có điều kiện phát triển và phân bố đều trong vườn, cần tạo điều kiện cho kiến di chuyển từ cây này sang cây khác để săn mồi và làm tổ (giăng dây hay gác cây từ cây này sang

cây kia kiến sẽ di chuyển qua lại theo đường đó). Kiến vàng sinh sống được trên tất cả các loại vườn: độc canh, xen canh và vườn tạp. Tuy nhiên, ở các vườn độc canh có trồng các cây khác như Mận, Xoài, Cóc hay Bình bát, Quao, Gòn trên bờ mương xung quanh vườn thì mật số kiến vàng nhiều hơn.

Kiến vàng rất mẫn cảm với thuốc trừ sâu, vì thế nên hạn chế tối đa sử dụng thuốc hóa học. Khi bắt buộc phải sử dụng nên dùng dầu khoáng hoặc thuốc ít độc đối với kiến (thuốc nhóm Cúc tổng hợp giết kiến mạnh và nhanh nhất), phun vào buổi chiều, khi kiến ít hoạt động và đã tập trung về tổ hoặc lúc sáng sớm. Tránh phun trực tiếp lên tổ. Để việc sử dụng kiến vàng có hiệu quả cần chú ý mật số kiến phải đủ, phân bố đều trong vườn và ổn định quanh năm.

Nuôi kiến vàng trên các vườn cây có múi là một biện pháp sinh học có hiệu quả cao, ít tốn kém và đặc biệt là không gây ô nhiễm môi trường, phù hợp với xu hướng sản xuất nông nghiệp theo hướng bền vững./.